

film

ZASE TEN OSMAŠEDESÁTÝ

Kdyby měla produkce filmu *Atentát v Ambassadoru* zaplatit plný honorář všem hereckým hvězdám, které v něm sehraji některou z rolí včetně epizodních, pak by se hezky prohnula. Nicméně i tak by na sebe snímek asi vydělal. Jsou témata, na něž Amerika neomylně slyší, a jedním z nich jsou atentáty, které ji samu proměnily – a jež poznamenaly vlastně celý svět. Téměř totální vyvraždění rodinného klanu Kennedyů k nim patří zcela nepochybně. O JFK už bylo napsáno i natočeno dost a dost, film *Atentát v Ambassadoru* líčí tragickou smrt Roberta Kennedyho, v té době senátora a vážného pretendenta na prezidentský úřad. Režisér Emilio Estevez, až dosud považovaný za herce ne zvláště výrazného a režiséra spíše jen prostředních kvalit, se rázem vyhoupl do první hollywoodské garnitury. Film *Atentát v Ambassadoru*, který natočil podle vlastního scénáře, je totiž skvělý.

Vrací nás do onoho tragického dne 4. června 1968, kdy byl v kalifornském hotelu postřelen muž, v nějž doufala spousta lidí. Sliboval změny a zdálo se, že se mu dá věřit. Mnozí se těšili, ale našli se i tací, kteří se báli. Nenáviděli „Bobbyho“ až za hrob – a dostali ho do něj. Dva dny po atentátu totiž na následky zranění zemřel.

To je realita, jíž se Estevez věrně drží. Do té míry, že ve svém filmu ani nepotřebuje herce, jenž by ztělesnili hlavní postavu. Vypráví totiž příběh Roberta Kennedyho na osudech lidí kolem, těch podstatných, ale i zcela okrajových. Těch, kteří se jen v osudovou chvíli ocitli poblíž. A přece je kulky atentátníka pomyslně zasáhly rovněž, také jejich životy se od chvíle výstřelu vyvíjely jinak...

Pokud se filmové vyprávění neobejde bez hlavního hrdiny, pak se na plátně objevuje –

opravdový Robert Kennedy. Estevez dokázal využít dobových dokumentárních záběrů tak, že se stávají organickou součástí děje. A jejich propojení s hranými scénami neruší. Autenticky totiž působí i hraná podstata snímku. Úvodní svižně podaná „exkurze“ světem luxusního hotelu strhuje a fascinuje. Pokud se vám někdy zastesklo po atmosféře šedesátých let, tady ji máte jako na dlani. Film věrně odráží dobové nálady a trápení: nechut k vleklé válce ve Vietnamu, sociální napětí, boj za stejné šance pro všechny Američany... Aniž by násilně aktualizoval, stává

se aktuálním. Jeho paralela s dneškem je jasná a silná. A v tom je zřejmě příčina, proč tak prvotřídní herecká squadra. Být při tom, když se z plátna říká něco opravdu podstatného, je asi stále pro mnohé myslící lidi záležitostí cti. Ve filmu hrají Anthony Hopkins, Sharon Stoneová, Demi Mooreová, Martin Sheen, Elijah Wood, Lawrence Fishburne a řada dalších. A rozhodně stojí za vidění. Jistě, je to politický film, ale člověk ho zhltně jako thriller – ostatně, jím je přece taky. Napínavý až do strhujícího finále, jež se navzdory dojemnosti obešlo bez patosu. A starý hit *Sounds of Silence* zní v uších znovu jako poprvé... (jjv)

televize

Česká detektivka na obrazovkách

Zatímco seriály s tematikou rodinnou či společenskou v českých televizích prožívají nebyvalý rozkvet, původním detektivním příběhům zatím na tuzemských seriálových luzích pšenka nekvetla. Ojedinelé vlašťovky, jara nečinící, nepočítaje. Pravda, je tu rozsáhlý brněnský četnický projekt, jenž přežil svého otce Antonína Moskalýka a provázen diváčkou přízní dočkal se i třetí trináctidílné série, k dalšímu činu se vzbchopilo i pražské studio České televize a natočilo šestidílný Eden. Autoři a realizátoři honili tolik zajců, že to dobře dopadnout nemohlo, jak znalci soudili předem – a ejhle, nespletli se. Ale zaplať pámbu aspoň za pokus, ledy se tím pádem zjevně prolomily a teď se k činu jménem český původní detektivní televizní seriál hotoví i čilé komerční konkurentky, televize Nova a Prima. Projekty jsou zatím ve stadiu úvah, ale...

Nova má námětovou líheň přímo v domě, její reportéři Klíma, John a Kroupa léta mapují českou zločineckou scénu a nasbírali mnoho pozoruhodného. Jejich příběhy by se měly odehrávat na expoziturně pro vyšetřování organizovaného zločinu a tematickým základem by se měla stát kniha nejmladšího z trojice, Janka Kroupy, nazvaná *Zločin jako profese*. Nabídku režie učinila Nova zkušenému filmaři Filipu Renčovi, jenž zatím neřekl ano, ale ani ne. Možnost ho prý zaujala a má představu, že by stylově vyšel na jedné straně z české filmové detektivky let šedesátých, jednak z moderních amerických postupů, jaké nabídl třeba seriál *24 hodin*.

Na Primě leží v dramaturgii námět, jež sepsaly úspěšné autorky seriálů *Rodinná pouta*, *Bazén* a *Velmi křehké vztahy*, sestry Jitka a Kateřina Bártů. Režisérem by mohl být Vladimír Drha, záruka seriáloví filmařské práce, a v hlavní roli by se mohla objevit skutečná hvězda: Jana Brejchová.

Ztělesnila by zkušenou policejní psycholožku.

Česká televize zatím dotáčí malou trilogii podle příběhů klasika české detektivky Emila Vachka: *Zlá minuta*, *Muž a stín* a *Devatenáct klavírů*. Legendárním Klubíčkem se v nich stane Miroslav Donutil. Takže sázka na jistotu?

Zdá se. Další detektivní sérii totiž obmyšlejí „na Kavkách“ Jiřinu Bohdalovou, jež je pro české diváky právě tak zárukou úspěchu a kvality. Měla by se stát jakousi tuzemskou slečnou Marplovou, ovšem – věrna svému naturelu – podstatně čilejší a aktivnější. Jako ženský detektiv-amatér by měla řešit všemožné případy a využívat i mnoha přestrojení. Že by se tu zřejmě vážná tematika snoubila s legrací, je nasnadě... (-ěk)

knihy

SMRT MEZI STARÝMI TISKY

Nakladatelství Paseka patří mezi současnými českými knižními pojmy k nejpřestížnějšímu – a jestliže se v jeho produkci objeví detektivka, pak může čtenář věřit nevšední zážitek. Zejména, pokud jde navíc o příběh původní, český, z pera autora, jenž byl zatím čtenářům beletrie neznámý. Jan Bažant totiž vstupuje na literární kolbiště ve věku dosti zralém, letos je mu sedmapadesát. Jako autor historických studií je ovšem odborné veřejnosti znám docela důvěrně, je totiž pracovníkem Akademie věd ČR a profesorem archeologie. A jeho detektivní debut s názvem *Knihovna* vznikl vlastně jako svérázné odreagování v průběhu pětileté práce na studii *Pražský Belvédér* a severská renesance.

V příběhu Bažantovy románové prvotiny se smysluplně a věrohodně snoubí neoddiskutovatelné historické skutečnosti s dobrodružstvím fantazie kultivovaného autora. Vyprávěč nabízí možnosti, jimž není nesnadné uvěřit. Jistě: nic nového pod sluncem, z kultivovaných předchůdců jmenujme Umberta Eca a jeho *Jméno růže*, z komerčně úspěšnějších současníků Dana Browna. Přičemž ke cti pana profesora sděl-

me, že jeho styl je blíž Italovu. Detektivka se jen stěží obejde bez mrtvoly a bez tajemství. Prozádme, že zemře nadaný student historie, přičemž místem činu se stane bizarní a důstojné prostředí staré knihovny. A pak už se začnou vršit otázky a mystické taje, vrah sice neznám nezůstane, ale zato se nabízejí další otázky. Kdo byl vlastně obětí a či, co se stalo v dávném roce 1552 a kam a kudy vedou stopy dávných dějů, vášní a myšlenek.

Jan Bažant má výhodu odborníků: dokonale zná realie, v nichž jsou jeho fabulace ukotveny, a své fantaskní nápady dovede předestřít s velkou dávkou věrohodnosti. Někdy ale jakoby ztrácel víru ve sdělnost svých vizí a děj se pak ztrácí v popisnosti, občas zakulhá logika a z příběhu vyvstane nepřehledná mozaika situací. A také konec příběhu přichází dost nenadále, jako utatý sekerou. Ale není lepší zalitovat, že už je konec, než se těšit, až se dostaví – anebo dokonce nedočítá? Postesknutí nakonec: renomovaný nakladatelský dům, jakým je Paseka, by měl knize věnovat podstatně větší redakční a korektorskou péči... (jjv)